

САНА ОЛОХ

Х А Ы А Т
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҢЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 80 (6685).

1988 сыл. От мыйн 5 күнэ. Санаата
ОПТУОРУНЬУК 3 харчы.

Комсомолу партийнай салайыы

Комсомолдотар уонна союһа суох ычат, үлэһэ итэһинэ политическай активностарын сайыннарыма, иннидэргэ параскетскай, ленинскай инновационнай, политическай уонна правственнай культураны интэриэһэ, дойду итэһинэ оройуон экономикай, социальнай сайдыытын инни эппинэтиһэстэри урдэтинэ көмөлөһүү—партийнай тэрилтэлэр, хас биһирдин коммунист мүлчүрүйбэт иһэстэрэ. Комсомол, обществоннай политическай тэрилтэ быһымтынан, ычат ортохтор баһылыр, көһүлүүр оруоллаах буолуохтаах. Ычат бастаан иһэр аргата союһа суох ыччак, ка тэрэһиннээх, инципиаляах, дыссиплиниэ, лээх буолуу холобурун көрдөрүөхтээх. Комсомольскай тэрилтэлэр бэйэни салайыныыны сайыннарыма, таахтар, демократияны көмөтөт уонна дириктэти иннэхтээхтэр.

Оройуонта үлэһит иһин 70,80 бырыһыанын ычат млар. Оройуоннааҕы комсомольскай тэрилтэ кырата суох—2660 чилиэннээх. ЫВСЛКС 70 сааһа бөлүгүтүнөр юбилейдаах сылта 22 ычат комсомольскай коллективтар социалистическай куоталаһыны көһүлүүдлэр. Бу төһүү күүсүт, үүнэр көлүөнэбит, солбумут үүнүүтүгэр сайдыытыгар төһө кыһанабыт? Ыраадынан ситэтэ суох.

Бастаан туран, партийнай тэрилтэлэр комсомольскай тэрилтэлэри тэрэһин политическай өттүнэ бөлүгүтүгэ, комсомольскай кадрдар хаачыстыбаннай састаалтарын тупсарыма, комсомолга үлэһит коммунист эппинэтиһэстэри урдэтинэ бөлүгүтүлөрүн ситэ уурбаттар. Ол да иһин маһнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэргэ секретардар уларыта турууларга элбэх. Ити Кара Маркс аатынан, «Мугу-дай» совхозтарга, «Агропромстрой» МПМК-гар, 13 №-дээх СПТУ-га, о.д.а. сыһыаннаах. Комсомолга партийнай араҥа арымаах—баара-суоһа 68 коммунист үлэһит. Сылхтааҕы уонна маһнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэр секретардарыгар көмөлөһүү, партийнай муньахтарга отчуоттаган эппинэтиһэни туруоруу көтүгэ хааллар.

Иккиннэ, ыччаты идеянай, политическай уонна снэр, майгы өттүнэн итинни тупсарыахха. Бу үлэһэ уларыта тутууну киллэриэххэ. Маньаха ыччат үлэтинэн уратытын, дойбурун интэриэһин, үөрэһин таһынан уонна инновационнай учуоттуохха. Идеологическай интэриэһин таһаайыстыбаннай, культурнай тутуу чөлүч сөрүктэри, коллектив уонна хас биһирдин ыччат үлэтин, хамнаһын кытта мксэ сибэстэнэххэ. Ыччаты байыаннай, патриотическай уонна интернациональнай итиннэ, аҕа көлүөнэ революционнай, бойбуой уонна үлэһэ үгэстэригэр итиннэ партия, сэрин уонна үлэ ветеранарын, Афганистанга сулууспалаабыт интернационалист, буюуунары тардыахха.

Үсчүһүн, ыччат үлэһит уонна олохтор уеулуобу-батын, сынныаһын тэрийингэ партийнай, профсоюзнай тэрилтэлэр, таһаайыстыбалар, предприятие-лар салайааччылар мэлдьи бөлүгүтүлөрүн ууруохтаахтар, күннээҕи үлэһиттэр, хамнастарыгар комсомольскай активка тирэҕирнэхтээхтэр. Биһахэ үгэс кырыны учаастактарга культурнай, социальнай бөлүгүтүлөр олус быһаанымак быһаарыллаллар, таһаайыстыбаннай салайааччылар интэриэһин дьарыктаһаттар.

Төрдүһүн, ССКП райкомун отделара, совхозтар парткомнара, партбюролар, бары партийнай тэрилтэлэр комсомолу партийнай салайыы туругун үөртөн, бөһөлөрүгэр түмүктэри оҥостуохтарын, практическай үлэ хайысхатын уонна инни ордуу табыастаах формаларын иһин биһирнэхтэри наада. Оттон ЫВСЛКС райкомун бюрота райкомол аппарата, комсомольскай комитеттар, маһнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэр секретардарын үлэһити стилин уларыта тутууга быһаарыны таһаарда. Райкомол аппарата мнэстэлэргэ сылдьан практическай көмөнү тэрийингэ, комсомольскай уонна пионерскай активы үөртөтүгэ, союһа суох ыччаты кытта сибэһи бөлүгүтүгэ, комсомольскай тэрилтэлэргэ критиканы уонна бэйэни критикалыһыны, иһитиннэрэн-биллэһэн иһини, демократияны көмөтөт туран, тыһынаах айымжылаах сыһыны үөскэтигэ тэрийэр, политическай үлэтин туһайахтаах.

Норуоттар иллээх кэргэннэригэр

„олус үчүгэй дойдулуун, дьоннуун...“

Ленинскай комсомол 70 сылын туолууттар аһам, муньахтар үөрүүлөрүн, норуоттарын коммунисттик бастаһынара оройуонна Ленин орденаах А. П. Довженко аатынан студия айар бөлүгүн кытта көрөөтчүлөр көрсүлүлэрин умуллубат күннэргэ көлөн аастылар.

Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференция аһыллыытын көрсө ыччатын мероприятиеларга кытыһыны ыла ыраах дойду Украина, таң кэлбит ити студия үс бөлүгүтүн биһирдэ бийи оройуонмуттар снэригэ, та. Күндү маһдыттарбытын студия кылаабынай редакторын айар үлэһэ солбуйааччы ССРС уонна Украина Кинематографистарын союһун бырабыланыһаларын чилиэннэргэ А. П. Волга итиннэ адр артист Елена Пономаренко буоллулар.

Анаһолый Петрович олохун олохтутун бөһөлөн союһай республикалар юниэ сайдыытыгар анаа, быт биһир бадан специализиан биллэр. Киномеханиктан, киносеть дирекциятын директорыттан, кинооператортан саҕалаан партия райкомун секретарынан, А. П. Довженко аа.

тыһан 2200-чэкэ үлэһит, тээх дойду биһир улахан муньахтар үөрүүлөрүн, норуоттарын коммунисттик бастаһынара оройуонна Ленин орденаах А. П. Довженко аатынан студия айар бөлүгүн кытта көрөөтчүлөр көрсүлүлэрин умуллубат күннэргэ көлөн аастылар.

Елена Пономаренко быһыл Кнэстээҕи Театральнай искусство государственнай институтун бүтүрдэ. Кини бөһөлөн кытта илдьэ нэлэн көрдөрбүт «Цыганка Аза» диил уурун хартыһыныгар инносүрүн оруолу толоруута—киһиһэ аан бастаһы үлэһэ.

Бийиги саһабыт снэригэр төрдүс сырытын кэлбит уруккуттан дойдо А. П. Волга оройуон киһингэр, (Бүтүүтүн 2-с стр. көр.).

ССКП Бүтүн Союзтааҕы конференцията үлэтин түмүктээтэ

1988 сыл от ыйын 1 күнүгэр Съездтар Креиллээҕи дыбарыастарыгар ССКП Бүтүн Союзтааҕы XIX конференцията үлэтин саҕаата. Сарылардаагы муньахха ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ А. А. Громыко председателлээтэ.

Делегаттар М. С. Горбачев «ССКП XXVII съездин уураахтарын толоруу хаамытын уонна уларыта тутууну дириктэти сөрүктэри туһунан» даһылаатын дьүүлэстилэр.

Илэстиигэ тыл эһилэр табаарыстар: В. К. Месяц—ССКП Москвоскай обкомун бастаһы секретара, А. А. Мельников—ССРС 50 сылын аатынан Волжскай автомобильнай завод механосборочнай производствотын шасси огорор сыаһын наладчиһа, Нуйбышевскай уебалас, Ф. Т. Моргунов—айымбаны харыстаһыкка ССРС Государственной комитетин председателэ, Г. Я. Банланов—«Знамя» сурунаал кылаабынай редактор, Б. В. Громов—армия командуюһа, Н. К. Емелина—Смоленскай доһы трикотажнай фабрика директора, Б. И. Олейник—ССРС уонна УССР Суруйааччыларын союһун бырабыланыһаларын секретара, Е. М. Приманов—ССРС Наукаларын академиятын Аан дойду эконоиникатыгар уонна аан дойду тааҕы сыһыаннаһычыларга институтун директор.

Илэстиилэр түмүктэһиллэригэр тылы нэрдэстүлэр делегаттар: М. И. Калинин аатынан Свердловскайдааһы массына огорор завод парткомун секретара В. А. Волков, Москва к., «Серго Ордионикидзе аатынан станкостроительнай завод» научнай-производственной холбоһугун генеральнай директора Н. С. Чикирев, Москва к., ССКП Пролетарскай райкомун бастаһы секретара И. С. Луккин.

«ССКП XXVII съездин уураахтарын толоруу хаамытын уонна уларыта тутууну дириктэти сөрүктэри туһунан» уонна «Советскай общественны демократизациялаһын уонна политическай система реформатын туһунан».

«Бюрократизмы утары өхсүһүү туһунан».

«Национальностар иһин ардыларынааҕы сыһыаннаһылар туһунан».

«Иһитиннэрэн-биллэһэн иһин туһунан».

«Правовой реформа туһунан».

Комиссияларга докумуннары дьүүлэһэр дискуссияларга 150 киһи тыл эттэ.

Конференция резолюцияларын бэлэмниир комиссиялар үлэһитин туһунан иһитиннэримлэри оҥордулар иһилэр председателлэрэ М. С. Горбачев—ССКП КК Генеральнай секретара, Е. К. Лигачев—ССКП КК секретара, Н. И. Рыжков—ССРС Министрлэрин Советын Председателэ, А. Н. Яковлев—ССКП КК секретара, А. А. Громыко—ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ.

ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК иһинээҕи Партийнай контуруал комитетин председателэ М. С. Соломенцев председателлээһининэн ытыллыбыт нүһүкү муньахха даһылаат сүннүүнэн илэстиигэ Молдавия Компартиятын КК бастаһы секретара С. Н. Гроссу тыл эттэ.

Ити нэһиниттэн даһылааты дьүүлэһингэ ытытычы ылдылар: Н. М. Махиямов—Таджинистан Компартиятын КК бастаһы секретара, Г. А. Ягодин—норуот үөрэһиттигэр ССРС Государственной комитетин председателэ, Б. М. Володин—ССКП Ростовскай обкомун бастаһы секретара, Б. Н. Ельцин—ССРС тутууга Государственнай комитетин председателин бастаһы солбуйааччы, ССРС министр.

Киһээҕи муньахха ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК Генеральнай секретара М. С. Горбачев председателлээтэ.

Даһылаат сүннүүнэн илэстиигэ тыл эһилэр табаарыстар: Г. И. Усманов—ССКП Татарскай обкомун бастаһы секретара, С. А. Шалаев—ПСБСКС председателэ, В. И. Вяляс—Эстония Компартиятын КК бастаһы секретара, З. П. Пухова—Советскай дьахталлар комитеттарын председателэ, Е. К. Лигачев—ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК секретара, Ю. А. Квицинский—ССРС ГФР-га чрезвычайнай уонна боломуочуулаах посол, С. А. Ниязов—Турменистан Компартиятын КК бастаһы секретара, В. Г. Афанасьев—«Правда» хаһыат кылаабынай редактор.

Бырайыантара бары өттүнэн дьүүлэһини нэһиниттэн көннөрүүлэрдэх уонна этилэрдэх резолюциялар ылыһыллаллар.

Конференцияда түмүн тылы табаарыс М. С. Горбачев эттэ. Конференция Президиумун сорулаһынан М. С. Горбачев «Дойду политическай систематын реформалаһыны практическайдык өлөххө киллэрири орох уталый-бат дьаһалларын туһунан» резолюция ылынарта этии киллэрдэ. Делегаттар резолюцияны биһир санаанан ылыһыллар.

ССКП Бүтүн Союзтааҕы XIX конференцията сабыллы-бытынан биллэриллэр.

„ОЛУС ҮЧҮГЭЙ ДОЙДУЛУУН, ДЬОННУУН...“

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

Дирингэ, Одьулунга, Сыманга уонна Хатылста кинэ саалаларын толору мустубут көрөөччүлэр «Дорооболорун, доботтор!», «Добрий дэнь, ша, новни друзи!» дэи сахалым, украиналык истиг эбэрдээн, улахан үөрүүнэ-котүүнэ көрүстэ итиннэ иннилэргэ быыл 60 сааһын туолбут студия, тын айар үлэтин отчуоттаата, уларыта тутуунан сибээстээн коллектив оло, бор, кинэ үлэтигэр кинрэн эрэр сага, сокуи сүүрэннэр, Саха сирин уонна Украина быдантан уонна добордуу сибээстэрин саваргэстэ. Украина иннэтин флагаана А. П. Довженко аатынан студия төрүтүтүмүт кэмтээн 800 уус-уран фильм, сүүнэ кэмэйдэх баучаа-популярнай, хроникалай, документальнай, мультипли, анимоннай, о. д. а. фильм, нэри, диктэлэри устан эрэнга табаарда. Кинигин кэмтэн эби видеонассеталары огорууга кинрде. Билиги бу студия аан дойдус бастык киннэтин инн, гэр кинрбит «Земля», «Щорс», «Вогдан Хмельницкий», «Тарас Шевченко», «Третий удар», «Вольная жизнь», «Радуга», «Павел Корчагин», «Дума о Ковпаке», «Нак закалялась сталь», «Ярослав Мудрый» дэи курдук фильмнэри хас да көлүөнэ дьон ураты сөбүлөөн көрбүтүт уонна көрбүт. Кини ханнын да студия,

лардаагар Советский Союз атын норуоттарын олохтоох матырыаалларын кинилэри онорор махталлаах уратылаарын билэбит. Манна дэктан этэххэ, маддьыныт А. П. Волга сахалар байлара кинилэ, нэр кэмнэ кэлде дикти, тин үөрэ даҕаны, эрэгтэ, дийэ даҕаны инттибит. Маннаха кеме, багар, Украинаттан кэлээрэй. Оттон билиэхэ уус-уран фильм буолуохха айылаах олохтоох матырыаал баҕас дөлөй диктигин сөп улуу олохторубут, бастатан «Ньургун Боотур», үһү-йээннэрбит, кэпсээннэрбит, романнарбит даҕаны, Манчаарыбит...

Күндү маддьыттарбы, тын ханна даҕаны үтүө үгэспитинэн туустаах кинилэбинэн, чоросноох кини-мыннан, хомус дьурул-төннөн, саргылаах сахалыи тойугунаа, сир сымэ, дэ сибэкинин, үгүтүнэн, ырыанаа көрүстүбүт. Айар бөлөх кыттылаахтара үлэллэр А. П. Довженко аатынан студия сага та, баарыллыахтаах «Цыганка Аза» дэи хартыынатын кытта Союзка аан маңнай, тынан биллестибит. Манна, ха көрөөччүлэр диктэ ис хоһоонун сөргэ ордук маддьытара Елена Пономаренко ооньуутун, советский артистар кэкиллэри, гэр кайдах сага үлэбит нийрэн эрэггэр болломторун уурдулар. Уонна ин, стигуу эрэ бүтөрбүт, идэ, тын эсэ драмтеатр сценатыгар тахса иннэ, нэ буолан баран киннэ

ЗОНАТААҔЫ СЕМИНАР - СУБЭ МУННЬАХ

Ууе-Алдан оройуонугар Бороонго Лена инн эгэриннэри, Кэбэйи уонна Ууе-Майа оройуоннарын салайааччыларын зонатааҕы семинар субэ мунньахтара буолан ааста. Билиги оройуонмут 25

киһилээх делегациятын ССКП райкомун бастык секретара Г. М. Сысоевтин салайан идэ сырытта. Семинар субэ мунньахха Ас-уол программатын олоххо иннэлэрин проблемаларын

уонна сүөһү аһылытын онорон таһаарыа со-рутарын туһунан дэ-малтаах Саха АССР Госагропрому председателин бастаах салайааччы, Саха АССР Министрэ К. Е. Ива-нов онордо.

Мунньах идэтигэр дэктара «Лена» совхоз Тумулугар алаас сирдэргэ уунаа түөл-сүтүүтэ суох элбэх сымлаах оттору иннэ, нан дьарыктанар М. М. Васильев звенотун үлэтин опытын кытта биллестилэр.

дебютун садалаабыт эдэр, кээн иннэлянка ооньуутуттан бэриэ астыннылар, айар үлэтигэр улахан ситиһилэри алаастылар. Кырдыга да, түс байыи санаабыр, үгүс артистар, тан толоруутун өтгүнэн, көрөөччүгэ долгуууну, айымнын драматизмни биэрэтиннэн, иннэни уопсайынан өрө көтөбүтүнэн Лена бастыгынара. Бу фильминэ хайдах кыттыбы, тын туһунан ситиһи саһа, инн тэҥэ кини украиналык ырыалары ыллаан, хоһоон ааҕан, көрү-күлүүнү көп, сөп ытыс тыаһын элбөхтэ сахта.

Айар бөлөбү ССКП райкомун бастаах секретара Г. М. Сысоевтин приемнаата. Көрсүһүү сөвөнстэ, ыгар партия райкомун пропагандага уонна агитацияга отделын сөбүдэссэ. Иэ В. В. Алексеев, райсовет исполкомун культурыга отделын сөбүдэссэ С. И. Яковлев, сельсоветтар, хаһаайыстыбалар салайааччылары кыттысын ыллылар. Тыа сирин көрөөччүлэригэр киноискусстваны пропагандалааһына, та агитнай үлэлэрин инн А. П. Волга уонна В. Л. Пономаренко ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун, Эрилик Эристин аатынан совхоз саалататын Вочуотунай грамоталарынан наҕараадаланналар.

Ыалдьыттарбыт үлэлэрин таһынан кыраайы уораттар музейга, Чоркохтообу политическай сымлака музейыгар сырыттылар. Ордук сага кини Лена сокурбаабыта сүр. Вөлөх Ордионикидзевскай, Манча, Хаҕалас оройуоннарын эргийэн элбэи кордө-инитэ, биллэстэ. Ол да инн Лена «Олус үчүгэй дойдудуун, дьоннуун корустум...» дэи үөрүүтэ үрдүк. Оттон Анатолий Петрович барыбытыгар Украинага өтөллөрүнн кыһын курдук чөбди, саас курдук нэрэ, саһын курдук баай, күһүн курдук сүэдэрэй доруобуяны багарда.

С. ДАНИЛОВ,
киносет дирекциятын методна.
Снимонтарга: ыалдьыттарбыт А. П. Волга уонна Елена Пономаренко.
А. МОНАСТЫРЕВ
фотота.

Аны кэлэн өһүргэнэр табыллыа дуо?

Партийнай олох

Биллэрин курдук, быыл саас муус устарга ССКП райкомун бюротун кэпсэ ытырылаах мунньагынан оройуон совхозтарыгар производство ба-ры саалаларынан аренда бөдөрөөтэ олоххо киллэрэр туһунан улахан уу-раах ылыллан турар. Уйеһи ыйылар уураа-дыннан сэл бастаах аҕа-рын иннэн «Мугудай» совхоз производства бу-түнүү аренда бөдөрөөтө кинрде быһа-рыллыбыта. Ойон, дьыҥ-нэн, үлэ тэрээһини аҕа-саалыи тосту уларыта тутар чахчы улахан сорук туруоруллубута. Вочу-наах партийнай соудааҕы толорууга совхоз партко-муттан, сыахтардааҕы партийнай тариллэлэртэн, коммунистартан, саалаар специаллартан, бары үлэһиттэртэн чахчыта да-ҕаны тыһааһынаах та-рийэр үлэ, элбэх ааҕы, суоттааһын уонна кичэйи үөрэтин итиннэ өйдөтүү эрэллэрдэ. Хомойуох инн, ол кыаллыбата. Ол соторутааҕыта буолан алаастык партком аҕаах мунньагар да көһүнэ.

Коммунистар, мунньах кыттымын ылыт спе-циалистар үгүс өттүлэр ССКП райкомун бюротун уураарын олоххо киллэ-рингэ, улахан бытаарым-ны тэҥэ, эппиэтинэе суох сыман куруубай чахчылар таһаарыллы-бытырны критикага тар-тылар. Дьыҥинэн ыллах-ха, Чыаллара, Толоон уонна Телэй Дирингэ от-делениеларыгар аренда ис хоһоонугар уонна аа-тыгар-суолугар дьүөрө-лөөх үлэ дьыл баччаты-гар дикри тариллибикэ кэллэ. Маралайыга да-ҕаны түөрт маанын фер-ма коллективтара аренда бөдөрөөтө кинрөлө-рин туһунан кэпсэтин тылтан ыраата инн, парт-ком мунньаҕын уураагар бөлүтүтүтүт курдук, бэс ыйын 28 күнүгэр дикри дуотабар инсан түйэр-сиптэ инн, Общественнай сүөһү аһылытын бэлэ, иннэтигэ арендаһыи биллэргитэ эмэ тариллэ

инн. Адыһын туох да-ҕа-ны онордуллубат дикри эталлибат буолан баран, уопарй кэпсэтинтэн пра-ктическай дьыадаларга кинрингэ уһаарбалаһын баар чахчы. Оттон үлэ коллективтарыгар мнэста-га сымдыталаабыт олох-тоох даҕаны, оройуон киниһиннэри даҕаны сорох салайааччылар бисарга-таллэриннэн, үлэ сагалым тэрээһинин сөвэрэи ул-лахан, үлэ дьонун санаата кылбита чуолнай.

Эппиэтинэе суох бу-луу чахчыларын совхоз баар-суох салайааччыла-ра бөйүлэринэн таһаар-тылаалара сорохтору дол-гутар. Холубур, партком мунньагар Чыалларага коммунист П. Н. Решет-ников бу курдук этэр: «Аренднай бөдөрөөтэ олоххо киллэрин үгэни саҕана, совхоз директора С. И. Сергеев уопусна-номист А. Е. Аргунов үө-рэххэ баран улахан бы-таарыи таһыста». Бил-ли турар, үлэһит уоп-ускаа даҕаны, үөрэххэ даҕаны барыахтаах буол-лактара дик. Ол кини бы-рабыи уонна эбэһинэ, инн дьыадала. Ол эрэрн онтон сылтаан үлэ-хаһыс тардыллыахтаах эбэтэр букатын туран хаалыах-таах дик буолбатах. Онуоха туһааннаах сол-булааччылар баар бу-луоллактар, бааллар да-ҕаны Атын боллуруос-оскотун солбулааччы үлэ-һикэ дьыала дьыкэтик «Ыһаарыллан туттары-лыбатах, соруктара чуол-кайдамнаах уонна кэлин контуруол, ыйытык олох-томмотох буоллаҕына. Чуолан, дэ итиннэ совхоз директора уонна кылаабынай экономиста эппиэтинэни сүтүөхтэрин сөп. Ол даҕаны инн партком кинилэргэ ыйыи онорбута оруннаах. Ону кэлин таб. А. Е. Аргунов сымнааан ааҕара, бөйүтүн таарыйбакка, кэлтэйдик парткому бурбудауура, «эсэ эбэтин аны ха-һыаттаары ыһаадыт дуо?» дэи эс-сага буолуута өйдөмөт.

Итинтэн снэттэригэр эконо-мическай сулууспа үлэ-тин стиллэр сымнааннаах партком мунньаҕын кыт-тылаахтарыи сорох этилэрин бөтөтүкүлтан көрүүбүт. «Экономистар мнэстэтигэр быһаарымбат-тар, наһаа өһүргэстэр» (А. Т. Ноговицын), «Дуо-лабары олоххо киллэрин, гэ отделениялар саалата-ларын экономическай су-лууспа кыттынарбат» (С. С. Ноговицын), «Эконо-мическай сулууспага ты-һааһынаах үлэ суох» (В. Г. Окочешникова), «Вухгалтерия уонна эконо-мическай сулууспа биригэ үлэһиттэрин наа-да... Анатолий Егорович (А. Е. Аргунов — ред.) иннэе содустук үлэһит-рин наада» (И. А. Пини-гин), «Анатолий Егорович» «сыарҕа» бытаан», (П. Н. Решетников), «Вэ-дэрээкэ үлэһиттэригэр эрэр-ин, түмүк анализтар снэ-тахсыбаттар» (Н. Д. Пер-мяков). Дэ, ити курдук коммунистар сымнабылла-ра, коллективнай быһаа-рылаан ылыллыбыт уу-раах баалларын үрдүнэ өһүргэнэр, критиканы ылыммат буолуу дик та-быллар дуо? Уларыта ту-туу нөмүгэр үлэһит, ол иннэрт ордук салайааччы, дьонуннаах, айа-дэмнээх уонна кырдыктаах кри-тикага хайдах сымнаанна-һара эмэ элбэи быһаа-раһын туһунан үрдүкү партийнай түмсүүлэргэ биригэ эрэ этиллибэтэ.

Мунньах аренда бө-дөрөөтө кинрингэ спе-циалистар ороолларын үрдэтэр дьаһаллары бө-лүтүтэ, Ол иннэрт, хо-лубур, аналлаах комисси тариллине, аренда бө-дэрээкэ кинрер колле-тивтарга экономикай үөрөдү салтыи көдүүс-тэктик мытарга быһаа-рылына, олорго специа-листартан пропагандистар сымнаарылынылар. Мун-ньах уурааҕынан аренда-най бөдөрөөт дуотабарын б. д. от ыйын 4 күнүгэр дикри түһэрсини хаа-чыларыгар кылаабынай экономист эбэһинэстэнэ, С. ПОПОВ.

Маннайгы учууталым

Мин маннайгы кылаа-на Чурапчы оройуонун Мымдааҕайытыгар үөрэм-митим. Бастаах учуутал-бын Матрена Михайловна Неустроеван умууба-

һын Кини билигин суру-йарга ааҕарга, уруһуй-дуурга үөрэппитэ. Тэтэ-рэттэрибит бүтүбүтэ диктэтигэр адалан инэрэ, олус тулуурдааҕа, айа-һа.

Мин «З» сыыллараны сэлээн суруйбакка эрб-дэппитим. Онуоха учуу-талым мөһүн маҕта-анаан дьарытамыта. Бастаан тыллары сүбүөх-тээн, онтон тыды тыла холбоон этилэри парар буолан барбыһыт. Уруоктар кэһилэриг-тин Матрена Михайловна

билигин таһырдыа оон-һыо таһаартыыра. Оон-һыымын тахсар дикри ооньуурубут. Ардыгар учууталбыт диктигэр ыалдьыттыктыбыт, теле-визор көрөрбүт, интэри-һикэй кинилэри ааҕар-быт, сурунааллары бэри-лэрбит.

Аан бастаах аһкур-снэга эмэ инн идэһи-тэ. Тыага саһа оонһоо-буһуут. Төһөн инн сн-бөһи араһын хомуйбү-пут. Матрена Михайлов-на сибэкилэр ааттарын үөрөппитэ. «Сибэки —

сир снэвэ. Мээнэ үргэ-бэт буолун», — дэи сө-рөппитэ.

Элбэххэ үөрөппит бас-таах учууталбын маддьи өйдүүбүт.

СУСАННА СЫСОЕВА,
Ордионикидзевскай оро-йуон Уулаах Аан оскуо-латын 5-ис кылааһын үөрэнээччигэ.

Кирпииччэ уктүүбүт

«Смена» лааҕыры үө-рүүдөхтүн аһыга Нарк-Маркс аатынан совхоз

партийнай тарилтэти секретара М. В. Дьяч-ковскай, профком предсе-дателя М. Д. Кронникова, оскуола заавуа М. М. Иванова уонна лааҕыр бо-чуоттаах маддьыта «Во-чуот Знага» орден нава-лера С. В. Кочеткова үө-рэнээччилэри бөһис чнэ-пэр — үлэ чнэптэра са-далаһытынан эбэрдэлэти-лэр.

Лааҕыр территорията бырааһыныытыи кнэр-гөтиллибит. Үтүөдү-көрө-дэ, таһаарылаах үлэга, көрдөөх сымнааһыга

ыгыгар планаттар ыйам-мыстар. Ити күн төрөп-чүт Г. С. Колесов лааҕыр оролоругар дуобакка сөһөс биригэ.

Быыл лааҕыр началь-ныгынан эмэ учууталбыт А. В. Саввина аһына. Кини үөрэнээччилэр снн-һааланарын тариллэ сымлаата үгүс сыратын биэрэр. «Смена» лааҕыр оролоро кирпииччэ үк-төһүннэрт үлэһитлэр.

Людэ КОЛЕСОВА,
Одьулун.

Оройуон хөдүһаларыгар 16 звено, 103 киһи, 59 трактор табыста, 50 гектар охсулунна.

Карл Маркс аатынан
совхоз Урох Куерэтөөдү
учаастар Яковлев В. Х.
салайааччылаах толору
механизациялаах 3 кини-
лээх эвенту одустары.
ны аныгылаах алаастар.
тан от кини 2 күнүттөн
салаалта.

Х Х Х
«Мугудай» совхоз ба-
ры отделенияларыгар от-
тооһун сагалална. Ходу-
наба биир бастаанын
Маралаайы отделениятын
Дьячковская И. И. сала-
бааччылаах толору меха-
низированной звенота
ниирда. Кини звенота ох-
сууну аһыччалаах алаас-
тарган сагалалта. Совхоз-
на от ыйын 4 күнүнээри

туругунаан 5 звено, ол
ийнхэр 36 киһи, 15 тран-
тор хөдүһаа тахсан 32
гектар охсудуна.

«Мындагайы» совхоз-ка сүрүн огтуур звенолар бийилты хомууру сагалаатылар.

Майна от ыйын баста-
ны күнүгэр Водугур отде-
лениети Александр Васи-
льевич Игнатьев сала-
вар коло-инни звенота
Мындагааны хочотугар
охсуута турбута. Билигин
киннлар отторун мууна
сыйдыаллар. Эмиз ити
курдук, бу отделениеба
Хатыг Күрүөбэ Семен
Терентьевич Николаев,
Быттыгаба Николай Ни-
консьевич Николаев то-

дору механизациялаах
звеноларын отчуттара ох-
сууну саглааттылар.

Мягшлалад дарангү сүрүн күүс хөхөдө кирида. Машин Николай Григорьевич Федоров толору механизациллаах эвнотэ Молугэдо элбэх сыйлаах от үүнүүтүн хомуууну сабалаата. Эмиз итинник гэрэшиннэх Афанасий Афанасьевич Попов эвнотэ Маталах хочотугар киригү үлэли сыйлдар. Оттон Николай Дмитриевич Попов ситэтэ суох механизациллаах коллектива Бурханаай хочотугар хотуурүн эмиз тмалтаа.

Онон от ылын 4 күнү-
нээсн туругунан совхоз
үрдүнэн барыта 46 отчут,
22 трактор үлэлтир.

«CO₂ көпп.

Биһиги ханыаппыт корреспондент Субуруускай
затынан совхоз Хатылытаабы отделенный управ-
ляющаа П. В. Пудовы көрсөн общественной сүһү-
һааһылыгын бэлэмнээһингиз бэлэмнэни туругун су-
раста. Онуоха Павел Васильевич манык кэлэтиэ:

— Быыл биягы отде-
лениебит барыга 2250
тонна сүөһү аһылыгын
совотуоппалыыр былаан-
ваах. Итинник былаан
сүөһүбүт ахсаанын учуот-
таан оҥорулунна. Улахан
сорук.

Биир толору механизациялаах, звенолаахпыт. Бу бизс трактордаах, атыс-торус отчуттаах звено «Киргизстан» пресс-подборщикынан дойду сн-ригэр оттуоҕа. Былырыгы даҕаны итинник технологи-гунан сии оттуу сатаа-быта. Туолумаҕа билли-лээх булчут С. Н. Заха-ров ситэт сүөх механи-зациялаах звенота кии-рэр. Ону таһынан бизс келе-илин звенота тэри-линнэ. Олортон уончалгы киһилээх биирдии звено Кабээйи уонна Горнай оройуоннарыгар барыах-таахтар. Пенсионердар-тан уонна совхоз киһи-аппаратын үлэһиттэрит-тен звенолар тэриллэл-лэр. Ону-таһынан үлэ

уонна сынньалан даабы-
рын үөрэнээччилэрэ от-
туохтара.

Дойду сиригэр хoduна-
ларьмт үүнүүлэрэ мөл-
төх. Алаастары аһын-
сиэтэ. Содуруу алааста-
рынан, бааһиналарынан
аһыганы эмтээһин мы-
тылла сатаата да, ула-
хан өтгө кыайтарбата.
Онон бастаан аһыгаттан
өрүсүһөн оттуур сөрүк тү-
рар. Амма унуур бизэ
үрөхтөөхпит, быһа холу-
һан, түөрт сүүсчэнэ ген-
тар сир. Онтубаһын уута
сүрдээх. Оноо үс хас эвэ,
но тахсара буолуо.

Окко кириңгэ хойу-
таанын таһаарылыһа.
Отчуттарбыт аренднай
бэдэрээнкэ кириһэхтэх-
тэр, Онтукабыт балаһыан-
һатын оқоруу олус тар-
дылыһа. Звеньеводары
сага түмэн көлөттүбүт.
Иккиһинэй, техника өрө-
мүөн тардылыһа. Ол
сүрүн бириччинатинэн
саппаас чаас хааччылы-
батава буолла. Билигин

даваны үс-хас трактор
улахан өрөмүөнү эрийэл-
лэр. Трактористарбыт
эмнэ итэбэстэр. Оттон
холбонуллар техника бэ-
лэм.

Синдэснэ С. П. Чиги-
гитаров зэвнотэ үдэлиир.
Былырыын кирилэр биэ-
сүүсчүтэ тоннамы укпугу-
тара. Быыл оннооор
ини тогуд элбэди собо-
туоннаахтахтар. Син-
дэспит брукку сымларга
үкэс Вабада эргин буола-
ра. Быыл чугаһатан Ими-
гитэ таһыгар эбин тра-
шея онгоһуннахпытэ
табыллар. Синдэсчиги-
тигэр эбин трактор
амиз наада.

Кормоцех бизс кини-
лээх зөөмтэ эбии аһылы-
гы бөлөмөөһүкиниһэн ды-
рынтаныада. Эинэ бэдэ-
рээттөнн үлэлиилэр.
Аасыт кыстына, бой-
бит аадыбытынан, 1200
тонна дулбанан сыл та-
быстыбыт. Онон суоттаан
быйыл сайын Н. В. Чичи-
гинаров кормоцехын ра-
бочайдара таһымнча тон-
на дулбаны бөлөмнүр
былааны ылдылар. Ону
таһынан кинилэр кормо-
цехтаары оҕостоохтара.

«Төнгүргөстөх» ферма илимпит, — дэстилэр кыр. Ианы конворер суолу
— сайылыга Тамах. Ман. гыгтар, итинэхэ эр нөрөрө нөр-
па билигин Александра Сорохтор сан ым са. гэй. Ферма, биллэрин кур-
Николаевна Варашикова тымллар, да ессо сатаа- дук, хас биррдин ынахтан
старшайдыр. баттар башымылаах ынах. ааспыт сылга 1500 кг
— Сайылыка гэхсы. тар төбөлөнөн муһнуул. Итдөс үүтү ман хаалы.
быһыт бүгүн оһус куну. лар. ляхтар ахсаанырыга

195 жилийнхыг таахыг. Аны Ферма урунгу ман, нийксыгтартан софотх Елена Афанасьевна Дьячкова-а халдхыт, Кини 18 ынады мыр, Күнгө орто-тан 188 кг үүтү ылар, Үөрөххэ барбыт Татьяна Корюкина ынахтарыгтан күнгө 180 кг үүтү ыы сылдыбыгт эбнт буолла-дына, билигин ол ынах-тартан күнгө 137 кг эрө ылар. Ыаньыксыгтар уларыыыларын түмүгөр ферма күннэтэ иккилин центнер үүтү сүтэрэр.

Сотору нэминэн бири-дүтгэн тунсарар дьаһал-
ку өтүүгэр ынары ыан-лары ылар ончугар би-
нэрбөтөхтөр да быһыы-ниги сорох хаһаайысты-
лаах. Онон үүт түһүүтэ-баларбыт государственнай
таһыста. Ыһыах нэмгөр—Фермада оро күүһэ
ини кун ыан көтүүллэ туһаныллар буолан би-
кыллыбыта үүрүк ыла-йдыгы быһааны ыадоно.
Оһууһаа соһой?

[illegible]

Күнүскү өтүгөр ыа. буоллабына, күн ахсын буй? Онуоха суоллар үтүс-
һын илиннэн толорулар иккили центнер үтү ситэ-
эбит. Ынах ыан букуна- тэр. Олортон, мин санаа-
макнат. Ол аата икки бар, ыаньык мындыр
на сылдыар Туяара Ма- ыта 72 тоһаны сүтөрэ-
наропаны уонна Мария быт. идэтигэр үөрэнэ илик ыч-
чаттары суһаллык зоо-
зоо.

—Эягити урукку өттү-тан булабыз? —Балаһынныабыт ыа-теринарнай быраабыла-
кэсэстэбин, рахан өбүт. Үлөһист хан-ларга, ынаары ыаһын су-
дургу технологияныгар

гар ферма үлэтининг — Атырдах мыйн 17 суһаллык үерэтин эр- билэсининг, манаы хай- күнүттөн Одьулуун орто йиллэр. Оччооо оёолор дах мыры сатыгыт дуо? оскуолатын бүтэрбит вы. барахсаттар үлэлэрин кө-

— дууны бийтгэлдээ, үүснэгтийн үзүүлэлтүүдэд дүнгийн хэргийг эхлүүлж, бүтээгдэхүүний өндөр амжилтыг хүлээн зорьж байна.

— Суох, бидний урьдчилсан ажлын үр дүнгээр нь, бүтээгдэхүүний өндөр амжилтыг хүлээн зорьж байна.

өгүүлсэн ферманы сүлдөө Биритэднийн балаһыан- байгаа анал, корр.

ОАПХ диспетчерской сулуусната	от «Мындагайлы»	437,6	402,8	743	582
ийман 1 нунгүр совхозтар уюна отделе.	Болугур	289	249,2		
иелар надияз устата үүтү ыаһынга,	Соловьев	168,6	153,6		
государствода туттарынга, ынары боу.	«Мутудай»	657	622,6	1310	981
алтынга уюна төрүөхкө көрдөрүүлэрин	Маралаайы	184	157		
гүмнэ. (Бастаан колоннада—валовойу.	Чыппара	182	168		
дан ыанна, иккинск—государствода тут-	Толоон	157	150,6		
тарылыына. Центеризмэ. Уһүскэ—боу.	Төдөй	154	147		

матылыһна, төрдүскэ — төрөөтө. Төбө). Оройуон үрдүнэн нэдиэлэ устата 3072

Хара Маркс	290,9	281,5	421	369	центнер үүт мянна. Итхитөн 2875 центнер
Субуруускай	448,4	427	582	536	тнэрэ государствара туттарылына. Итх
Катын	20,1	190,3			көрдөрүүлэр туһааннаадын быды-
Болотоно	244,3	236,1			рылыгнаттан 186 уонна 108 центнеринэн
Эр. Эрнстини	761	694,5	1177	1330	наһаахтар. Ааспыт нэдиэлэ көрдөрүү-
Копотоно	213,7	198,5			түөздөр эбилли туһааннаабынан 16
Каллар	152,3	140			уонна 81 центнеринэн эрэ үрдээтэ.

	167,9	180,3	167,9	180,3
Хайлахсыт	167,2	150,3		
Намыр	226,7	215,6		
Чурапчы	476,9	447	935	798
Улаат	180	174		

Киялэнки	122	112	Оройуонига 4598 ымах тэрээтэ, бу
Арыылаах	121,6	110	былырымгыттан 363 төбөнөн арыйах.
Төбө	53,3	51	Нэдиэлэ устата 147 ньарой эбиллиннэ.

Үөрөх бүтэе. Оскуо-
ла оёолоруугар сайын-
гы каникуллар саба-
лаһылар, Оёолор сай-
ыны туһалаахтыг
атааралларын, интэ-
риэһинэйдик сынна-
налларын хайдах таба-
тык тэрийиэххэ сөбүй?
Бу боппурус учуутал-
лары, төрөппүттэри эрэ
ры, төрөппүттэри эрэ
буолбакка, обществен-
ноһы бүтүһүнүүтүн ин-
тэриэһиргэтэр.

Чурапчы орто ос-
куолатын үөрэнээччи-
лэрэ 7 лаабырынан
сынныаһыахтара. Он-
тон түөртөрө—«Тамар»,
«Амтарез», «Ритм»,
«Старт» лаабырдар
совхозтарга күрүө ту-
һаахтара, фермаларга,
малхаларга, «Ды-
рэнкэй» хаабыр оёоло-
рун оруктара—бөһүө-
лэги туспаран оһоруу.
Кинилэр күрүөбэ шта-
метниктары сааймахта-
ра, кырааскаһыахтара,
уулуссага онтон да
атын бытархай үлэлэри
тоһоруохтара. 30-тан
таһаа оёо оройуон пред-
приятиларыгар үлэбэ
кэспэтэн киридилэр, ол
инигэр 10 оёо сибээс
оройуоннаабы уездыгар
почта таргатыахтара.
Онтон атын оёолор
оройуон атын оскуола-
ларын лаабырдарыгар,
пионерскай лаабырга,
Ставрополь куоракка
доруобуйаны чебди-
гирдэр лаабырга сын-
ныаһыахтара.

Быйыл лаабырдарга
кадрдары сүтүмүрдээ-
һинигэ улахан болҕом-
то уурулуһа. Оскуо-
латтан 23 педагог, ону
таһынан 6 студент оёо-
лор сынныаһыаһынан
тэрийиэхтэр. Үгүс кы-
лаас салайааччыларга
сайын устата бөһүөлэрин
оёолорун кытта биригэ-
сылдьыахтара. Ол ки-
нилэр оёолорун интэ-
риэстэрин, майгыла-
рын-сигилилэрин үчү-
гөйдик үөрэтэллэрингэр
көмөлөһүө.

Орто оскуола урук-
куттан лаабырдар ба-
заларын тэрийиһигэ ыа-
рахаттары көрсөр. Үгүс
лаабырдар бастаһаан-
най оһолор дьһһһһһ-
уоттара суох. Совхоз-
тар наставник, повар
булан туруорууну ыа-
рырталаллар. Кыһы-
тын лаабырдар базала-
рын көрүү-харайыы
суох.

Оёолор үлэһинилэ-
рин таһынан биригэ-
лэрин интэриэһинэй-
дик, көрдөөхтүк атаа-
рыахтара. Лаабырдар
икки ардыларыгар со-
циалистическай куот-
лаһымы усулуобуйаты-
гар араас экскурсияла-
ры, тематическай биз-
чэрдэри, интэриэһинэй
дьһһһһһ кытта көрсүһүү-
лэри тэрийи кириэл-
лэр. Оёолор санга
үөрөх дьһһһһһ кири-
лэргэ күүс-уох мун-
уһуунохтара.

В. ПАВЛОВ.

Үерөх бүтэ. Оско-
ла оёолоругар сайын-
гы каникуллар саё-
лашнылар. Оёолор са-
йыны туһалзахты
атаараллары, нитэ-
риэһинэйдиң сыһы-
налларың хайдах таба-
тык тэриһинэххэ сөбү-
тү бу боппурус учуутал-
лары, төрөппүттэри эр-
ры, төрөппүттэри эр-
буолбакка, общество-
ноһу бүтүннүүтүни ин-
тэриһиргэтэр.

Чурапчы орто ос
куолатын үеринэччи
лэре 7 лаазырына
сыннылмахтара. Он
гон туортара—«Таман
«Амтарез», «Ритм»
«Старт» лаазыда
совхозтарга күрүө ту
муохтара, фермаларга

мнах ыяхтара. «Дьэ-
рэнкэй» хаабыр оҕоло-
рун соруктара — бөһүө-
лээн тулсаран оноруу.
Кинилэр күрүөвэ шта-
нетниктары сааймахта-
ра, кыраасналыахтара,
уулуссара онтон да
атын бытархай үлэлэри
толоруохтара. 30-тан
тахса оҕо оройуон пред-
приятияларыгар үлэ-
кэспэтэн киирдилэр, ол-
һинигэр 10 оҕо сибээс
оройуоннаабыр уездыгар
почта тарҕатыахтара.
Онтон атын оҕолор
оройуон атын осуола-
ларын лаабырдарыгар,
пионерскай лаабырга,
Ставрополь муоранка
доруобуйаны чөбди-
гирдэр лаабырга сын-
ныахтара.

Быйыл лаабырдарга кадрдары сүүмүрдө-
нигтэ улахан болжол
то уугулуна. Оскуо-
латтан 23 педагог, ону
таһынан 6 студент оло-
тор сыппалагнарнын
төрийнхөртөр. Үгүс кы-
лаас салайааччылары
сайын устата бейлэрин
оолорун нигтэ биргө
сылдыахтара. Ол ки-
нилер оолорун интэ-
риэстэрин, майгыла-
рын-сигилилерин үчү-
гөйдиг үөрэтэллэригэр
көмөлөһүө.

Орто оскуола урун-
куттан лаабырдар ба-
заларын төрийнхө ыра-
хаттары көрсөт. Үгүс
лаабырдар басталаан-
най ололор дьүүлэрэ-
уоттара суох. Совхоз-

тар наставник, повар
булан туруорууну ыа-
рырталалар. Кыны-
нын лаабырдар баала-
рын көрүү-харааны
суох.

Одолол үзэлчиллэ-
рин таһынаа бирэмэ-
лэрин нтэриэһинэй-
дик, нөрдөөхтүк атаа-
рыахтара. Лаадырдар
икки ардыларыгар со-
циалистическай куота-
дахыа усулуобуйаы-
гар араас экскурсияла-
ры, тематическай биз-
чэрдэри, нтэриэһинэй
дэону кытта көрсүһүү-
лэри тэрийиң киирэл-
лэр. Одолол сана
үөрөх дьылыгар кии-
рөргэ күүс-уох мун-
нуунохтара.

В. ПАВЛОВ

Мурманскайдаагы ССРС 50 сылын аатынан төлө-
лүчтөй коопсуздук үлэнигэр сабыылаах сир кээд-
ратнай метрин ахсыттан 40-нуу кт обуруот аһын
ылаллар. Бу сайынгы күннэргэ уобалас маҕаһын
нарыктар сибинэй огурус, дуук, укроп, редис, пет-
рушка тигини быһаппаа киирэр.
Снимокка: дуук хомуйаллар. ССРС фотохрониката.

С. Майстерман фотота. СССР фотота.

